

بررسی شیوه‌های مدیریت و رهبری آموزشی

محمد بی باکیان^۱

شركت توزیع نیروی برق استان سمنان، mohammadbibakian2030@gmail.com

چکیده

در عصر حاضر روند تغییرات و تنوع ابزار مورد استفاده در جریان زندگی، هر روز بیشتر می‌شود و سرعت این تغییرات و دگرگونی‌ها به حدی است که بشر در یک قرن گذشته چنین تغییراتی را پیش بینی نمی‌کرد. رقابت و تجارت جهانی در کشورهای توسعه یافته و در حال رشد فضایی به شدت ناپایدار را ایجاد کرده است و دیگر مدیریت سنتی در هزاره سوم حیات نخواهد یافت. قدمت مدیریت آموزشی به صورت مستقل با توجه به اصول و روش‌های خاص آن بیش از نیم قرن نمی‌باشد و به عنوان یک دانش نوین سابقه‌ای طولانی ندارد. در بحث مدیریت آموزشی تغییر استراتژی‌ها، ساختارها و سیستم‌ها کافی نیست و باید تفکری که این استراتژی‌ها و ساختارها را ایجاد می‌کند تغییر داد. در این مقاله سعی بر این است که با استفاده از نظریات صاحب نظران علم مدیریت، بحث مدیریت آموزشی مورد نقد و بررسی قرار گیرد

رای آنکه کنترل و نظارت، موثر و قابل اطمینان باشد، باید اطلاعات دقیقی در دسترس باشد. مدیریت آموزشی باید مبتنی بر هدف و برنامه سازمان، قابل درک، عینی و انعطاف پذیر باشد. تصمیم‌گیری از مهم ترین وظایف مدیر آموزش به شمار می‌رود، زیرا برآورده کردن هدف‌های سازمان و موفقیت یک مدیر بستگی به اتخاذ تصمیم‌های منطقی وی دارد. سه نوع مهم از شیوه‌های مدیریت و رهبری آموزشی عبارتند از: ۱- شیوه مستبدانه، ۲- شیوه کنترل و داوری و ۳- شیوه مشارکتی، که حد فاصل بین دو شیوه کنترل و داوری و شیوه مشارکتی برای مدیریت آموزشی در موسسات آموزشی ایران مناسب به نظر می‌رسد.

واژه‌های کلیدی

مدیریت آموزشی، رهبری، سازمان آموزشی

مقدمه

دنیا به سرعت در حال تغییر و دگرگونی است و در حالی که رقابت جنبه جهانی پیدا می‌کند، محیط نامطمئن می‌شود. جهانی شدن یکی از مهم ترین تغییراتی است که در محیط سازمان رخ می‌دهد. برای مقابله با این محیط نامطمئن و تغییرات مستمر، نیاز به افرادی در نقش مدیر و رهبر به شدت احساس می‌شود. در گذشته مدیریت آموزشی مانند سایر مدیریت‌ها یک هنر یا فن محسوب می‌شد، بنابراین برای اداره موسسات آموزشی به تجربه افراد، میزان سابقه شغلی و مهارت مدیران اهمیت داده می‌شد و هدایت فعالیت‌های

آموزشی به آنان سپرده می‌شد. با گسترش سازمان‌های آموزشی به دلایل مختلف از جمله افزایش جمعیت، تقاضای فزاینده برای برخورداری لازم از آموزش علمی، موضوع مدیریت آموزشی و آموزش مدیران مورد توجه قرار گرفت. در سازمان‌های آموزشی مدیریت نقش حیاتی و حساسی در تحقق اهداف آموزشی دارد و اگر گفته شود که موفقیت برنامه‌های آموزشی به توانمندی و نحوه سازمان دهی و مدیریت آنان بستگی دارد، سخن گزافی نخواهد بود. امروزه دانشمندان یکی از وظایف مدیریت را نوآوری می‌دانند و چنان که تاریخ گواهی می‌دهد، انسان از همان آغاز در کلیه فعالیت‌های خویش به نوآوری و ابداع پرداخته است. مدیران باید به طور مستمر تغییر یابند و هویت جدیدی از خود خلق کنند، آنها باید بتوانند به سرعت خود را با شرایط جدید تطبیق داده و نقش‌ها و روابط جدیدی برای خود ترسیم سازند.

تعریف مدیریت

درباره تعریف مدیریت اتفاق نظر خاصی در دست نیست و صاحب نظران و نظریه پردازان علم مدیریت با اهداف و سوگیری‌های گوناگون، تعاریف متفاوتی را ارائه کرده اند.

- مدیریت عبارت است از: هنر انجام کار به وسیله دیگران.

- فراگرد تبدیل اطلاعات به عمل: این فراگرد تغییر و تبدیل را تصمیم‌گیری می‌نامیم.

- فراگرد هماهنگ سازی فعالیت‌های فردی و گروهی در جهت هدف‌های گروهی.

- فراگرد برنامه ریزی، سازماندهی، رهبری، و نظارت کار اعضای سازمان و استفاده از تمام منابع موجود سازمانی برای تحقق هدف-های مورد نظر سازمان.

تعریف عملیاتی مفهوم مدیریت را با رعایت ملاک‌های عینی منوط می‌سازد. از این رو، اگر در موقعیتی ملاک‌هایی شامل فعالیت منظم و سازمان یافته، هدف‌ها، روابط میان منابع، انجام کار به وسیله دیگران و تصمیم‌گیری برقرار باشد، می‌توان گفت در آن موقعیت مدیریت اعمال می‌شود.

ویژگی‌های یک مدیر موفق آموزشی

۱- داوطلب شدن برای قبول مسئولیت.

۲- توانایی به کارگیری افراد با استعداد و باتجربه و استفاده از